

**VAS-rådets verksamhetsplan,
budget och organisation 2011**

FÖRKÄNLAG

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Inledning.....	3
Projekt 2011	4
Projekt I	4
Framtida strategisk inriktning för och utvärdering av VAS	4
Projekt II.....	5
Översyn och uppdatering av VAS-rapport nr 1.....	5
Projekt III	6
Handledning för framtagande av VA-plan och en kartläggning av hur VA-planer används inom Stockholms län.....	6
Projekt IV.....	7
Planera utbildningsinsatser för beslutsfattare	7
Projekt V	8
Strategisk planering av länets utnyttjande av rötslam	8
Övriga aktiviteter.....	8
Finansiering och organisation av 2011 års verksamhet.....	9
Sammanställning; Budget 2011.....	9
Finansiering av 2011 års verksamhet.....	9
Organisation	10
VAS-kommittens sammansättning.....	10
Kommunala representanter i VAS-kommittén.....	10
Nominerade kommunala representanter för beslut vid årsmötet 2011:.....	10
Fördelningsnyckel för VAS 2011	11

Inledning

VAS-kommittén (VASK) tar årligen fram förslag till verksamhetsplan med projektbeskrivningar som beslutas av VAS-rådet och fastställs av KSLs Samhällsbyggnadsberedning. För varje beslutat projekt tar VASK fram en projektplan och har i de flesta fall även rollen som styrgrupp för projekten.

Under framtagandet av verksamhetsplanen för 2011 har VASK diskuterat hur vatten och avloppssamverkan inom Stockholms län kan behöva förändras och breddas för att bättre möta kommande krav på kommunerna, framförallt utifrån EG:s ramdirektiv för vatten och klimatförändringar.

Att tydligare lyfta fram klimatanpassningsfrågor när exempelvis tekniska försörjningssystem diskuteras gör att resultatet av VAS arbete kan bli än mer värdefullt i den politiska beslutsprocessen. Under 2010 gjordes en sådan ansats i VAS -projektet *Robust och klimatanpassad vattenförsörjning i Stockholms län*. Resultatet av det arbetet bör utgöra en bra grund för en politisk diskussion om vilka åtgärder som kommunerna kan behöva vidta.

Projekten i VAS verksamhetsplan för 2011 är en blandning av strategiska och mer operativt inriktade projekt. Exempelvis är ambitionen med *Projekt- I, att ta fram en framtida strategisk inriktning och utvärdera VAS tidigare arbeten*, ett sätt att tydliggöra syftet med länets vatten- och avloppssamverkan och hur den behöver utvecklas för att på bästa sätt motsvara kommunernas behov.

En viktig del i VAS projektarbete ska vara uppföljning och säkerställande av att framtaget material fungerar som beslutsunderlag över tid. Exempel på det är *Projekt-II, en översyn och uppdatering av VAS-rapport nr 1*.

VAS-rådets beslut ska ratificeras av KSLs Samhällsbyggnadsberedning som också löpande godkänner rapporter och i övrigt fattar beslut som är nödvändiga för att resultatet av verksamheten ska få genomslag.

Det finns en fastställd budget för VAS -rådet. Medlen ska användas till att beställa konsulttjänster som underlag till förslag, rekommendationer och informationsinsatser. VAS -kommittén har mandat att besluta hur denna budget ska användas.

Den föreslagna finansieringen av VAS verksamhetsbudget är på 300 tkr/år och kostnadsfördelningen sker utifrån en fördelningsnyckel baserad på invånarantal. Hanteringen av medlen görs av Stockholm Vatten.

Projekt 2011

PROJEKT I

Framtida strategisk inriktning för och utvärdering av VAS

Beskrivning/syfte

Under hösten 2010 har VASK diskuterat hur vatten och avloppssamverkan inom Stockholms län kan behöva förändras för att bättre möta kommande krav på kommunerna, framförallt utifrån EG:s ramdirektiv för vatten och förväntade klimatförändringar. En grund i diskussionen har varit den Regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen RUFS 2010 och Baltic Sea Action Plan.

VASK bedömer att VAS arbete bör breddas och tydligare omfatta fler delar av kommunens ansvarsområde inom vatten och avlopp. Ett bredare anslag i VAS verksamhet skulle ge möjligheter att lyfta för kommunerna viktiga vattenfrågor och tydliggöra syftet med länets vatten- och avloppssamverkan och hur den behöver utvecklas för att på bästa sätt motsvara kommunernas behov.

VAS har bedrivit sin verksamhet sedan 2004 och i ett flertal rapporter belyst viktiga frågor inom VA-området. Materialet har använts både inom det kommunala och regionala VA-arbetet. Förutom ett bredare anslag inom det regionala samverkansarbetet för att möta kraven som ställs såväl genom Vattendirektivet som inom klimatanpassningsområdet kan arbetssätt och metoder behöva förnyas för att resultatet av VAS arbete även fortsättningsvis ska utgöra ett efterfrågat beslutsunderlag inom det regionala och kommunala VA-arbetet. Mot denna bakgrund förordar VASK att en utvärdering av det hittills genomförda arbetet görs och att en strategisk inriktning av det framtida samverkansarbetet tas fram.

Genomförande

Utvärderingen bör göras av en extern konsult som också tillsammans med VASK och KSL:s Samhällsbyggnadsberedning kan utforma en framtida strategisk inriktning för hur VAS/VASK arbete ska bedrivas för att värdet av det framtagna materialet och genomförda aktiviteter blir till mesta möjliga nytta för kommunerna.

Tidsplan

Våren/hösten 2011

Arbetsgrupp 2011

En referensgrupp utses av VASK

Budget 2011

Konsultkostnad inkl. seminarium: 175.000 kr

PROJEKT II

Översyn och uppdatering av VAS-rapport nr 1

Beskrivning/syfte

VASK har under hösten 2010 på Länsstyrelsens initiativ fört en diskussion angående hur regionen ska klara den regionala expansion som beskrivs i RUFSS 2010, med hänsyn till bl.a. Vattendirektivet. Man vill sätta fokus på recipienten mot kraven i direktivet och att länet ska ha ett bra vatten 2015 och att inte skärgårdsområden är klassade som god ekologisk status samt att klimatförändringarna kan påverka utvecklingen. Mälarens utflöde är en grundförutsättning för att vi ska kunna fortsätta släppa ut i skärgårdsområden.

Länsstyrelsen och VASK vill nu öppna upp för en bred diskussion om vad som behöver göras och har utgått från VAS rapport 1: *Avloppsvattenrening i Stockholms län år 2030*. Av resultatet i den rapporten framgår att några hinder inte föreligger för att klara befolkningstillväxten med en avloppshantering koncentrerad till några stora reningsverk. Det kan vara så, men man vill ha det utrett för att få ett bättre beslutsunderlag och en kartläggning av vilka storskaliga vatten- och avloppsanslutningar som planeras eller är beslutade.

Det som tillkommit sedan VAS rapport nr 1 gavs ut är att vattenmyndigheten fastställt miljö kvalitetsnormer för vattenområdena som berördes i rapport nr 1 samt att man inom BSAP fastställt Sveriges åtaganden. Dessutom måste den i RUFSS 2010 förväntade kraftiga expansionen i Storstockholm tas i beaktande. Slutsatsen i rapport nr 1, att recipienten klarar en ökad belastning behöver därför omprövas.

Genomförande

En översyn och uppdatering av VAS-rapport nr:1 ska inkludera en kartläggning av reningsverkens kapacitet, utsläppsmängder och utsläppspunkter. Kartläggningen kommer eventuellt att göras i GIS-format. Fokus i denna översyn ska bland annat vara recipientfrågan och utsläppspunkter.

VASK föreslår att projektet genomförs tillsammans med Länsstyrelsen och att arbetet utförs av extern expertis. VASK föreslår även att kostnaderna delas lika mellan Länsstyrelsen och VAS. Den totala kostnaden beräknas till 220.000 kr.

Tidsplan

Genomförs under 2011-2012

Arbetsgrupp 2011

Utset av VASK. Extern kompetens i recipientfrågor kommer att krävas.

Budget 2011

110.000 kr

PROJEKT III

Handledning för framtagande av VA-plan och en kartläggning av hur VA-planer används inom Stockholms län

Beskrivning/syfte

En strategisk planering för boende och byggande är en grund för att en kommun ska kunna växa och förtäta utifrån ett långsiktigt och hållbart perspektiv. Det är planeringen av bostadsområden och grönytor etc. som avgör hur attraktivt boendet upplevs av invånarna. Även infrastrukturen måste vara strategiskt planerad och i detta ingår planering av vatten och avlopp som en del. VA-planen är ett väsentligt hjälpmedel för att välgrundade strategiska beslut ska kunna fattas i kommunala VA-frågor. I det expansiva och snabbt föränderliga Stockholmsområdet med sina tillväxt- och omvandlingsområden finns det skäl att kommunerna kontinuerligt reviderar och uppdaterar sina VA-planer.

En väl genomarbetad och förankrad VA-plan för hela kommunen och inte bara för enskilda verksamhetsområden ger förutsättningar för att välgrundade beslut kan fattas. Beslut som ofta får betydelse på mycket lång sikt, inte bara i den enskilda kommunen utan i regionen som helhet. Den kommunala VA-planen kan se ut på många olika sätt och vara mer eller mindre omfattande. En heltäckande VA-plan som uppfyller dagens hållbarhets- och miljökrav har Vattendirektivet som grund och bör även innefatta klimatanpassningsåtgärder. VASK ambition med detta projekt är att beskriva hur kommunernas VA-planer används och hur de kan förbättras. För de kommuner som ska ta fram en plan alternativt revidera en plan ska en handledning tas fram.

Handledningen för VA-planen ska omfatta hela den kommunala vattenförsörjningen såsom; dagvattenhantering, spillvattenbortledning, skydd av vattentäkter, dricksvattenförsörjning, reningsåtgärder etc. Målsättningen är att resultatet av projektet ska fungera som vägledning och inspiration för kommunerna att upprätta heltäckande VA-planer som ses som värdefulla verktyg i den kommunala planeringsprocessen.

Genomförande

I ett första steg görs en sammanställning av vilka kommuner i länet som har VA-planer/strategier och vad dessa omfattar samt på vilken nivå de är beslutade. Nästa steg är samla kommunerna och andra aktörer för att utbyta erfarenheter och att detta sedan blir ett underlag i framtagandet av en handledning i hur en heltäckande strategisk VA-plan kan se ut och hur den kan implementeras i kommunernas övriga planeringsarbete. Projektet avslutas med ett inspirationsseminarium som vänder sig till politiker och tjänstemän med ansvar för fysisk planering. VASK kommer att undersöka möjligheten att delfinansiera projektet genom Miljöanslaget.

Tidsplan

Genomförs under 2011-2012

Arbetsgrupp 2011

Utses av VASK.

Budget 2011

75.000

PROJEKT IV

Planera utbildningsinsatser för beslutsfattare

Beskrivning/syfte

VASK föreslår att utbildningsmaterial för beslutsfattare, exempelvis nyutträdna politiker tas fram. Skälet är att dricksvattenförsörjning och avloppshantering till stor del faller inom det kommunala ansvaret. Beslut i VA-frågor som ska fattas i kommunala nämnder och kommunala bolagsstyrelser har ofta en långsiktig betydelse för såväl den lokala som den regionala utvecklingen. En nämnd måste därför ha resurser att bedöma ofta tekniskt omfattande och juridiskt komplicerade beslutsunderlag för att kunna fatta långsiktigt strategiska övergripande beslut inom VA-området. Beslut som inte sällan får konsekvenser i generationer.

I takt med att regionen växer och fler invånare har behov av moderna och högkvalitativa vattentjänster krävs det långsiktigt strategiska satsningar som ofta innebär stora investeringar inte bara i nya system utan också i befintliga system som behöver rustas och moderniseras. Politiska beslut är avgörande för denna utveckling och en ökad kännedom om lagstiftning exempelvis Vattendirektivet samt om vattentjänsterna skapar förutsättning för en fördjupad dialog kring såväl kommunala som regionala VA-frågor.

VASK har i rapporten *Robust och klimatsäkrad dricksvattenförsörjning i Stockholms län* lyft fram behovet av den politiska dialogen i arbetet som ska lägga grunden för nya kloka och framsynta beslut för att skydda och långsiktigt trygga Stockholms läns framtida dricksvattenförsörjning. VASK föreslår att en kortare populärvetenskaplig folder med en syntes av rapportens resultat tas fram. Denna kan sedan spridas bland beslutsfattare och en intresserad allmänhet och bidra till ökad kännedom om dricksvattenförsörjningen i regionen. Ett liknande upplägg kan även användas vid redovisningen av projekt II i den här verksamhetsplanen *Översyn och uppdatering av VAS-rapport nr 1* för att på så sätt även täcka upp utsläppsidan.

Genomförande

Projektet kan genomföras i två delar:

Del 1: Ett utbildningsmaterial tas fram i samarbete med Svenskt Vatten. En annan tänkbar samarbetspartner kan vara Mälartinget. Materialet kan sedan användas återkommande. Främst i början av mandatperioder då flest nyutträdna politiker har ett behov av en orientering på området. Detta kräver dock en kontinuerlig revidering. Ett seminarium riktat till kommunernas VA ansvariga genomförs. Dessa kan i sin tur ansvara för att utbildningsmaterialet när kommunala nämnder alternativt kan de låta en utomstående konsult genomföra utbildningen.

Del 2: En redaktionellt skriven sammanfattning av rapporten *Robust och klimatsäkrad dricksvattenförsörjning i Stockholms län* tas fram.

Tidsplan

Våren/hösten 2011.

Arbetsgrupp 2011

Utses av VASK tillsammans med Svenskt Vatten

Budget 2011

40.000 kr för del 1 och 30.000 kr för del 2 (inklusive tryckning)

PROJEKT V

Strategisk planering av länets utnyttjande av rötslam

Beskrivning/syfte

Ökad biogasproduktion i Stockholms län innebär att förutom organiskt material från VA- och avfallssektorn kommer andra substanser att tillföras Stockholmsområdet. Främst kommer det att handla om spannmål, vallgrödor och restprodukter från industrin samt material från produktion av födoämnen. Gemensamt för dessa material är att kvalitetskravet måste ställas högt så att det efter rötning kan användas som en resurs inom jordbruk eller skogsbruk. Eftersom tillgänglig jordbruksareal i stadens närhet är begränsad är det mycket troligt att ett överskott kommer att uppstå. Det innebär ökade transporter och därmed ökade kostnader. Dessutom kommer det att innebära en negativ inverkan på de övergripande klimatmål som är drivkraften bakom hela biogasstrategin för länet.

Om vi får en kvalitetsfokuserad debatt finns en klar risk att VA- och avfallsmaterialet kommer att vara minst konkurrenskraftigt och därmed transporteras längst bort från staden samtidigt som annat material hamnar i närområdet. Regionen bör därför redan i planeringsskedet påverka etablering av produktionsanläggningar samt finna former för strategisk samverkan där resursutnyttjande och klimatmål inte står tillbaka för dagens produktionsbrist av fordonsgas.

Genomförande

Under 2011 kan en nuläges- och SWOT analys genomföras vad gäller dagens produktion och tillgänglig arealer samt en kartläggning av den ökande mängd material som måste finna sin avsättning. Resultatet kan sedan utgöra en grund i den vidare diskussionen om regionens strategiska plan för slutligt omhändertagande av organiskt material och bidra till bättre beslutsunderlag vid planering av nya produktionsanläggningar.

Tidsplan

Genomförs under 2011

Arbetsgrupp 2011

VASK föreslår att detta uppdrag tilldelas VAS-STAR gruppen

Budget 2011

130.000 kr

ÖVRIGA AKTIVITETER

VAS-STAR samarbetet upplevs som lyckat av parterna och man ser stora fördelar med ett gemensamt arbete när det gäller biogasområdet. Under 2011 planeras bland annat ett biogasseminarium med politiker som huvudmålgrupp. VAS-STAR gruppen föreslås även som arbetsgrupp inom projekt V (rötslam).

Finansiering och organisation av 2011 års verksamhet

SAMMANSTÄLLNING; BUDGET 2011

Projekt	Budget SEK
Framtida strategisk inriktning för och utvärdering av VAS	175.000
Översyn och uppdatering av VAS-rapport nr:1 *	110.000
Handledning för framtagande av VA-plan och en kartläggning av hur VA-planer används inom Stockholms län *	75.000
Planera utbildningsinsatser för beslutsfattare	70.000
Strategisk planering av länets utnyttjande av rötslam	130.000
Seminarier/VAS-rådsmöte	50.000
Summa	610.000

* Projekt som planeras fortsätta under kommande verksamhetsår vilket innebär att delar av budgeterade medel kan komma att balanseras till år 2012.

FINANSIERING AV 2011 ÅRS VERKSAMHET

Resurs	SEK
Återstår från 2010	310.000
Förslag budgettillskott 2011	300.000
Summa	610.000

Organisation

VAS-rådet konstituerades den 9 februari 2005. Dess syfte är att genom samverkan bidra till att utveckla Stockholms läns kommunaltekniska VA-lösningar så att de möter framtida behov och därmed bidrar till att utveckla regionen på ett hållbart sätt.

Till sin hjälp har rådet en arbetande kommitté, VAS-kommittén, som sköter det löpande arbetet med planering och genomförande av uppdragen från rådet. Kommittén bemannas av tjänstemän från de i rådet medverkande organisationerna.

Alla länets 26 kommuner och/eller deras VA-huvudman är inbjudna att delta i rådet som samlas till möten 1-2 gånger per år. På årsmötet i februari varje år tar rådet ställning till verksamhetsplan, budget och kommitténs sammansättning för året. Ratificering sker av KSL:s Samhällsbyggnadsberedning.

VAS-kommitténs sammansättning

Regionens VA-bolag har vardera en plats. Kommunala representanter utses på rådets årsmöte efter nominering från kommunerna. De kommunala representanterna ska vara 2-4 st och väljs på en period av 2 år. Ordförandeposten roteras årligen.

Organisation	Representanter 2011
Stockholm Vatten AB	Lars Lindblom
Norrvatten	Per Ericsson
Käppalaförbundet	Torsten Palmgren
SYVAB	Carl-Olof Zetterman
Roslagsvatten AB	Björn Olofsson
Telge Nät AB	Jakob Aldrin*
2-4 kommunala representanter	(se nedan)
KSL (sekreterare)	Thomas Fredriksson
LST (adjungerad)	Riita Lindström /Majlis Bergqvist
Regionplanekontoret (adjungerad)	Michael Erman

*Ordförande (Ordförandeposten roteras varje år)

Kommunala representanter i VAS-kommittén.

Vid årsmötet 2011 finns följande kommunala representanter aktiva:

Namn	Antal år i VASK
Bertil Rusk, Norrtälje	Omvald på 2 år på VAS-rådets årsmöte 2010
Ronny Jarnestedt, Haninge	Omvald på 2 år på VAS-rådets årsmöte 2010

Nominerade kommunala representanter för beslut vid årsmötet 2011:

Namn	Förslag
Majken Elfström, Värmdö	Omval på 2 år
Vakant	Omval på 2 år

Fördelningsnyckel för VAS 2011

Fördelningsnyckel för VAS 2011

KN=Resp. kommun; SV=Stockholm Vatten; RV=Roslagsvatten; TE=Telge Nät AB; NV=Norrvatten; KÄ=Käppala; SY=Syvab

Kommun	Försörjning Vatten %					Försörjning Avlopp %					VAS-bidrag Vatten %-fördelning					VAS-bidrag Avlopp %-fördelning					Total budgetram	300 000	
	KN	SV	RV	NV	TE	KN	SV	RV	KÄ	SY	KN	SV	RV	NV	TE	KN	SV	RV	KÄ	SY			Kommun/ Bolag
Upplands-Väsby				100					100						0,63						1,28	Värmdö	2 803
Vallentuna			100					100						0,48							0,97	Ekerö	2 373
Österåker			100					100						0,64							1,30	Botkyrka	596
Värmdö	50	50				50			50		0,31	0,31				0,63				0,63	Haninge	2 456	
Järfälla				100			95		5					1,07			2,06			0,11	Norrtälje	8 314	
Ekerö		100				95	5					0,41			0,79	0,04					Nynäshamn	2 628	
Huddinge		100					70			30		1,56					2,22			0,95	Stockholm Vatten	169 878	
Botkyrka	15	85								100	0,20	1,13								2,69	Roslagsvatten	11 812	
Salem		100								100		0,25								0,51	Norrvatten	21 020	
Haninge	15	85				25	75				0,19	1,06			0,63	1,90					Telge	4 644	
Tyresö		100					100					0,70				1,41					Käppala	43 342	
Upplands-Bro				100					100					0,38						0,77	SYVAB	30 133	
Nykvarn					100					100					0,15					0,31	TOTALT	300 000	
Täby				100						100				1,03							2,09		
Danderyd				100						100				0,51							1,04		
Sollentuna				100						100				1,03							2,10		
Stockholm		100					90			10		13,55					24,77			2,75			
Södertälje					100					100					1,40						2,84		
Nacka		100					50		50			1,44				1,46				1,46			
Sundbyberg				100			100							0,61		1,25							
Solna				100					100					1,09							2,22		
Lidingö		100							100			0,71									1,45		
Vaxholm			100					100						0,18						0,36			
Norrtälje	100					100					0,91					1,86							
Sigtuna				100					100					0,64							1,30		
Nynäshamn	5	95				100					0,02	0,40				0,86							
											1,63	21,52	1,30	7,01	1,55	4,76	35,11	2,64	14,45	10,04			